

ЯНГИ ҲАЁТ УЧУН, ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН УЧУН!

O'ZLIDEP

XXI asr

asr

ИЖТИМОИЙ-СИОНОИ ГАЗЕТА

5-oktyabr 2023-yil 40 (1038)

www.21asr.uz

@XXIasr_yangiliklari

XXIasrgazetasi

xxi_asr@mail.ru

asr_xabarlarlari_news

"XXI ASR" ШАРҲИ

21 ОКТЯБРЬ – ЎЗБЕК ТИЛИГА ДАВЛАТ МАҶОМИ БЕРИЛГАН КУН

МАНФААТЛАР МУВОЗАНАТИ

Халқаро муносабатлар тизимида фундаментал ўзгаришлар юз бераётган бир пайтда Янги Ўзбекистоннинг pragmatik фаол ташки сиёсати жаҳон миқёсида кузатилаётган ишонч инқизорзи нисбатан юмшашига хизмат қилиши билан бирга ички эҳтиёжларни қондириш ва миллий манфаатларни илгари суришнинг ўзига хос йўли сифатида эътироф этилмоқда.

Фикримизга далил келтириши учун узоққа боришнинг ҳожати ўйқ. Охирги ҳафта-ўн кун ичидағи воқеа-ҳодисалар таҳлилиниң ўзи юқоридаги мулоҳаза нақадар ўринли эканини тасдиқлайди. Бунда шу вакт оралигида давлатимиз раҳбари Америка, Европа ва Осиё қитъалариаро неча минглаб чақирилмик олии масоғани ҳавода босиб ўтгани, аниқ натижага қаратилган мулоқотларнинг ниҳоятда кўплиги, иккни ва кўп томонлама музокараларнинг самарасига оид статистикани келтиришибдан ўтироқмиз. Сонгларга қизиқсанлар уни ўзи бемалол ҳисоблаб олиши мумкин. Биз эса учрашувларнинг сифатидан, ҳаётимизни янада фаровон қиладиган жиҳатларидан сўз очамиз.

хавфисизлик йўлида толмай ҳаракат қиласи таҳлилини қайта-қайта тилга олишаётгани бежиз эмас. Зеро, дунёнинг ялпи хавфисизлиги минтақавий хавфисизликнинг нақадар барқарорлигига чамбарчас боғлиқ. Бошқача айтганда, улар иккинчиси учун алланма ҳаракат тарзида ўзаро мустаҳкам пойдевор, кези келганда, таянч ва суняч вазифасини бажаради.

Ўзига хос тадқиқот мавзусига айланган нутқда, авваламбор, ҳуқуқий, дунёвий, демократик ва ижтимоӣ давлат бўйлиш Янги Ўзбекистондаги кон-

моларни бартараф этишига муваффақ бўлаётгани, минтақамиз иктиносиди ривожланиш марказига – Шарқ ва Фарбани, Шимол ва Жанубни боғлайдиган транспорт-коммуникация кўпрагига айланниб, унга қизиқиш тобора ортаётганига қаратилди.

– Биз экстремизм балоси тарқалишига, ёшларнинг радикаллашувига йўл кўймаслик учун биргаликдаги ҳаракатларимизни кучайтиришимиз зарур, – деди Шавкат Мирзиёев. – Ўтган март ойидаги Тошкентда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг терроризмга

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Буш Ассамблеясининг 78-сессиясидаги нутқани чуқур таҳлилчи чириғидан ўтказган эксперт борки, унда манфаатлар мувозанати жуда аддолатли кўйилганини тан олиши табиӣ. Чунки қисқа жумла ва аник фикрлар, истиқболи ташаббуслар, мумхим таклифлардан изборат бу чиқиша геосиёсий қарама-қаршиликлар туфайли савдо, инвестиция ва инновация соҳаларида эркин алмишаши йўлида янги тўсиклар вужудга келаётгани очиқ айтилди. Ҳатто иқлим ўзгаришлари, очлик ва тенгисизликка қарши кураш сингари бутун башарият тақдирiga даҳлдор булган масалаларда ҳам ўзаро мулоқот издан чиққани сезилаётганига ургу берилди.

Нью-Йоркдаги миллатлар уйининг ёнъисмин бағисида турнир, дунё сиёсатчиларини келлақач учун бирлашишга чакирган Ўзбекистон етакчиси ҳозиргидаги мурракаб шароитда амалий ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик руҳини сақлаш, умумий манфаатларни мавжуд зиддиятлардан юқори кўйган ҳолда мамлакатларни юқишига ғояси ҳар ҷононидан долларб масала эканини алоҳида таъкидлади. Янни, одиллик ва оқиллик, очиқлик ва ошкоралик асосида манфаатлар мувозанати таъминланмас экан, тинчлик ва тараққиётга тадхидлар тобора кучайиб боравериши инкор этиб бўлмас ҳақиқат.

Қилини қирқ ёрадиган таҳлилчilar айни мана шу ёндашувни ажратиб кўрсатиш баробарида Шавкат Мирзиёев қарийб етти йил давомида минтақавий

ституцияий ислоҳотлар самараси хусусида маълумот берилди. Шунингдек, Ўзбекистон – 2030” тараққиёт стратегияси қабул қилингани, бу ҳуҗжат БМТнинг “Барқарор ривожланиш мақсадлари”га ўйғунлиги, глобал таҳдидларга қаромасдан, сўнгги олти йилда мамлакатимизда ялпи ички маҳсулот ҳажми бир ярим мартадан ортиқ кўлпайгани, Ҳаётон савдо ташкилотига тўлаконлини аъзо бўлиш устувор мақсад эканлиги кайди этилди.

Сессия иштирокчиларининг эътибори Марказий Осиё яхши кўшичиллик, барқарорлик, ўзаро ҳамкорлик ва ривожланиш йўлидан бораётгани, Ўзбекистон барча қўшиллари билан давлат ҳангичалари, транспорт коридорлари ва сувдан фойдаланиш бўйича муам-

қарши глобал стратегиясини Марказий Осиёда амалга ошириш бўйича кўшма ҳаракатлар режаси қабул қилинди.

Давлатимиз раҳбари шу ўринда яна бир мухим фикрни илгари сурди. У ҳам бўлса, сўнгги пайтларда айрим мамлакатларда кўзга ташланадиган диний токатсизлик, исломофобия ҳолатларига асло йўл қўйиб бўлмаслигини инбатот олган ҳолда, исломнинг асл инсонпарварлик мөҳиятини чуқур очиб беришি мақсадида 2024 йил Ўзбекистонда “Ислом – тинчлик ва эзгулик дини” мавзусида ҳаљаро конференция ўткалиш ташаббуси ўтага ташланди.

Давоми 3-саҳифада. ►►

БУГУНГИ СОНДА:

4. ТАҲЛИЛИЙ-ТАНҚИДИЙ РУҲ ҲУКМРОН БЎЛИШИ ШАРТ

“ОҚСУВ”ДАГИ ОФРИҚЛАР

5. ЎЧИНЧИЙ ДАРЕ ЁХУД ОТАЖОН ХУДОЙШУКУРОВНИНГ СҮНГГИ ИНТЕРВЬЮСИ

6. ТАҲЛИЛИЙ-ТАНҚИДИЙ РУҲ ҲУКМРОН БЎЛИШИ ШАРТ

Эркин ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, ҳалқ шоири

ҚОШФАРИЙНИНГ КИТОБИ ЁСТИҒИМИЗ ОСТИДА БЎЛМОФИ КЕРАК!

ОНА ТИЛИ УМУММИЛЛАТ МУЛКИДИР, ДЕМАК, ТИЛ ОЛДИДАГИ МАССУЛЯТ ҲАМ УМУММИЛЛАТ. МЕН ЎЗБЕКМАН, ДЕГАН ҲАР БИР ИНСОН ЎЗБЕК ТИЛИ УЧУН ҚАЙФУРМОГИ КЕРАК, ҮНУЛГИЛАН СЎЗЛАРНИ ТИКЛАШ, БОРНИИ БОЙТИБ БОРИШ, ХОРИЖИЙ АТАМАЛПАРГА МУНОСИБ ИСТИЛОХЛАР ТОПИШ ЁЛҒИЗ ТИЛШУНОСЛАРНИНГ ЭМАС, МИЛЛАТИНИНГ ИШИДИР.

Эски тузум барбод бўлди. Отадан улуг ва азиз кишининг йўқлиги ҳақиқат. Айнан шунинг учун ҳам бу ташбех ишлатилади. Маконлини таҳрир қўйувчи ошноларга маслаҳатим бор: Агар “дан” ўрнига “дек” кўшиши жуда хоҳласангиз, ҳалқнинг бошқа бир ибораси борки, уни шундай таҳрир қўйсан. Ришион эмас, Рошидон; Бувайда эмас, Биби Убайдиа; арава эмас, араба деб ёзиши ва айтиши талаб қиласидар. Уламолар, фузалолар дейши саводсизлик, инсон ҳуқуқлари эмас, ҳақлари дейши керак, чунки уламо, фузало, ҳуқуқ олим, фозил, ҳақ сўзларининг кўплигига деб қизишадилар. Айниқса, ахборотлар сўзини эшитсалар борми, сочлари тик бўлауди. Ҳақиқатдан ҳам хабарнинг жамъи – ахбор. Ахборотга айлануб янада кўплик кўшичалари эртиди. Ахборотлар десак энди хабар учта лардан лорсиллаган бўлади. Одамларда тафakkur кучи органи сари тасаввур кучи камайиб бормоқда. Завъшавқ ўрнини совук, ҳисоб-китоб етгалимада. Ақл ва юрасида хиссийт ёнглиб, куроқ мантик ғалаба кимлоқда. Бу жамият учун хатарли ҳол. Ўзбек асқияни унутса, дўсто на ҳазилларни эсдан чиқарса, сўзининг латофатини англамай қолса, бу фалокатdir.

Халқда “Мехмон отандган азиз”, “Устоз отангдан улуғ” деган ҳикмат бор. Бирор ақли зот, отадан улуг, отадан азиз инсон бўлмайди, деб айтган чоғи, кейнги вақтда “Мехмон отандек азиз”, “Устоз отангдек улуғ” де-

...Бундада жумбоқчар юзлаб, минглаб сўзларимиз замонида ётиди. Улар бизни кийнаши, уйку бермаслиги керак, Маҳмуд Кошфарий боғомизнинг китоби ёстиғимиз остида бўлмоғи керак.

Халқда “Мехмон отандган азиз”, “Устоз отангдан улуғ” деган ҳикмат бор. Бирор ақли зот, отадан улуг, отадан азиз инсон бўлмайди, деб айтган чоғи, кейнги вақтда “Мехмон отандек азиз”, “Устоз отангдек улуғ” де-

Тадбиркорлик субъектларининг тўлов қобилиятини тикламасдан соҳа ривожига эришиб бўлмайди

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИДАГИ O'ZLiDeP ФРАКЦИЯСИ
ИЙИЛИШИДА ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ГЕРМАНИЯ
ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИГА АМАЛИЙ ТАШРИФИ, ШУНИНГДЕК, МАМЛАКА-
ТИМИЗ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТИГА ДАХЛДОР, ЖУМЛАДАН, ТАДБИРКОРЛИК
СУБЪЕКТЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШГА ДОИР МУҲИМ ҚОНУН ЛОЙИҲАЛАРИ
МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ.

Дурбек АҲМЕДОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

- Сўнгги йилларда Ўзбекистон ва Германия ўртасида муносабатлар жадал ривожланмоқда. Айниқса, охирги етти йилда икки томонлама алоқалари сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарили. Ўзаро савдо ҳажми ошиб, иқтисодийтнинг турли соҳаларидаги етакчи корхоналар ўртасидаги ҳамкорлик муносабатлари тобора мустаҳкамланмоқда.

Икки мамлакатнинг кўп қўррал ҳамкорлигига парламентларо алоқалар ҳам муҳим ўрин тутади. Ўзбекистон – Германия парламентларо алоқалари тарихи жуда бой ва унинг янада ривожланishi икки мамлакат учун алоҳида аҳамиятга эга. Дилемматик алоқалар ўрнатилган кундан бошлаб Олий Мажлисида Бундестагнинг расмий делегацияси кўп маротаба қабул қилинган.

Давлатимиз раҳбарининг Германияга ташрифи икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни сифат ва

мазмун жиҳатидан бойитган ҳолда, ўзаро ҳамкорлик учун янги имкониятлар эшикларини очади. Бу эса, ўз нафабиди, депутатлар зиммасига ҳам катта масъулият юклайди.

Шундан сўнг депутатлар "Тўловга қобилиятызислик түғрисида"ти қонунга мувофиқлаштириш орқали унинг икросини самарали ташкил этишини таъминлашга хизмат қилиди. Муҳокамалар давомида фракция аъзолари таъминлашсанда иккича ўқишига тайёрлаш жараёнда депутатлар томонидан берилган таклиф, фикр-мулоҳазалар чиқиши.

Умид ЗОКИРОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

- Мамлакатимизда тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг манбаатларини ҳимоя қилиши борасида изчил ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Шу билан бирга, тўловга қобилиятызислик ҳолатига тушиб қолган тадбиркорлик субъектларининг тўлов қобилиятини тиклаш тартиб-таомилларини қўллаш орқали ушбу ислоҳотлар доирасида уларни молиявий соғломлаштириш амалиётини кенг жорий этиш талаб этилмоқда.

Таклиф этилаётган ушбу ҳужжат амалдаги норматив-хукукий ҳужжатларни "Тўловга қобилиятызислик түғрисида"ти қонунга мувофиқлаштириш орқали унинг икросини самарали ташкил этишини таъминлашга хизмат қилиди. Муҳокамалар давомида фракция аъзолари таъминлашсанда иккича ўқишига тайёрлаш жараёнда депутатлар томонидан берилган таклиф, фикр-мулоҳазалар чиқиши.

Эътиборга олингани ва лойиҳа матнини акс эттирилганини эътиборга олиб, уни қўллаб-қувватлаши.

Ийилишда фракция ваколатига кирувчи бошқа масалалар ҳам кўриб чиқиши ва кун тартибидаги масалалар юзасидан тегишил қарорлар қабул қилинди.

Нурхон ЭЛМИРЗАЕВА,
"XXI asr" мухбири

АНЖУМАН

ТАДБИР

УЧРАШУВ

ҲАМКОРЛИК САМАРАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

О'zLiDeP Сиёсий Кенгаси Ихроия қўмитаси ҳузуридаги Фаҳрийлар кенгаси ҳамда Ўзбекистон фаҳрийларининг ижтиомий фаолиятини қўллаб-қувватлаш "Нуроний" жамғармаси томонидан "Нуронийларнинг маҳаллаларда ижтиомий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлашдаги ўрни" мавзусида республика амалий конференцияси ўтказилди.

Бош вазир ўринбосари, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси раиси Зулайҳо Маҳкамовна анжуманини кириш сўзи билан очиб, барча нуронийларни юртимизда кенг нишонлананаётган Ўқитувчи ва мураббийлар куни билан савмий табриклиди. Уларнинг узоқ йиллик самарали меҳнат фаолияти ўлароқ жамиятимиз ривожига хисса қўшаётган шогирдлар тайёрланган, ибратли ва намунални ҳаёт йўли ён авлод тарбиясида мухим аҳамият каబ этётганини алоҳида таъкидлади.

Айтиш жоизки, "Нуроний" жамғармаси ўтган давр мобайнида вазирлик ва идоралар, давлат ва жамоат ташкилотлари билан тузилган ҳамкорлик меморандумлари доирасида қатор хайрли ишларни амалга ошириб келмоқда. "Нуронийлар жамоатчилик кенгаси", "Бувижонлар мактаби", "Кексалар

маслаҳати" гуруҳлари фаолларининг савъ-харакатлари шулар жумласиданди.

Биргина жорий йилнинг биринчи яримида "Бир нуроний ўн ёшга масъул" тайомилига мувофиқ ҳар бир маҳалладаги ҳаёттй тажрибага эга бўлган 14 мингдан ортиқ нуроний 140 мингга яқин ўшумаган ўшларга бирортириди. Панд-насиҳатлари ўларок 28 минг нафар ёшининг банддуги таъминланди. 12 минги каебга йўнайтириди.

"Нуроний" ҳар бир оиласга масъул" тайомилай асосида 18 мингта муаммоли оиласга бирортирилган 18 минг нафар нуроний ва ҳамкор ташкилотлар кўмидан 6 мингдан ортиқ муаммо ечим топди. 4 300 га яқин оиласлав ажralишларнинг олди олинди.

Софлигни сақлаш вазирлиги ҳамда ҳамгтарма ҳамкорлигига жорий йилнинг 1 августидан 1 сентябрiga қадар барча ҳудудларда "Кексалар саломатлигиги мухофаза қилиш ойигиги" ташкил этилди. Ўнга биноан мамлакатимизнинг барча ҳудудларидаги кекса авлод вакиллари бепул тиббий кўриқидан ўтказилди. Беморлари тиббёт муассасаларида даволаниши ўйналини ташкил этилди.

Хамкорликни сақлаш вазирлиги ҳамда жамғармаси ташкил этилди. Ўнга биноан мамлакатимизнинг барча ҳудудларидаги кекса авлод вакиллари бепул тиббий кўриқидан ўтказилди. Беморлари тиббёт муассасаларида даволаниши ўйналини ташкил этилди.

БЎЛҒУСИ СИЁСАТЧИЛАР О'zLiDeРДА БИРЛАШДИ

Партияниң умумий мақсади ва дастуридаги ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг сиёсий, хукукий билимларини янада ошириш, юртимизда олиб борилаётган сиёсий, ижтиомий, хукукий ислоҳотларнинг туб негизида замонавий ёшлар сафини кенгайтириш вазифаларидан келиб чиқиб, О'zLiDeP "Ёшлар қаноти" ҳузурида "Ёш сиёсатчилар лигаси" лойиҳаси ташкил этилди.

Лойиҳа доирасида бир гурух олий таълим муассасаларида таълим олаётган талабалар иштирокида "Сиёсатга кириш" мавзууси атрофлича муҳокама қилинди.

O'zLiDeP Сиёсий таълим маркази раҳбари Насимжон Алимов ва Низомий номидаги Тошкент давлат университети муҳахассиси Абдулазиз Ўтиков сиёсий жараёнлар, бугунги кунда дунёнинг ривожланиш тенденциялари, демократик ислоҳотларнинг аҳамияти ҳамда бу жараёнларда партияниң ўрни хусусида батафсил сўзлашди.

Савол-жавоб руҳида кечган қизиқарли тадбирни эндилида мунтазам ўтказишга келишиб олинди.

O'zLiDeP матбуот хизмати

ТАЛАБАЛАР БУГУННИНГ ТАЛАБИДАН ХАБАРДОР

Хабарингиз бор, Президентимиз фармонига асосан Наманган тўқумачилик саноати институти ташкил этилиб, жорий ўкув ийлидан бошлаб бу таълим муассасаси ўз фаолиятини бошлади. O'zLiDeP Наманган вилоят ва шаҳар кенгашлари ҳамкорлигига ушбу даргоҳда депутат ва ёшлар учрашуви бўлиб ўтди.

Тадбирни институтнинг илмий ишлар ва инновациялар бўйича проектори Зокиржон Эркинов очиб берди. У мамлакатимизда ёшларнинг билим олишлари, касб-хунар эгаллашлари учун яратилётган шаҳротлар, вилоядага кейинги иккича йил ичида очилган олий ўкув юртлари, жумладан, мазкур институттудаги бўлим ва йўналишларда қайси ихтиносисликлар бўйича мутахассислар таъйирланиши хусусида маълумот берди.

O'zLiDeP Наманган шаҳар кенгаши аппарат раҳбари, депутат Сохиба Гаппарова ушбу учрашуви ўютишидан кўзланган мақсадга тутхатлиб, "Ўзбекистон – 2030" стратегиясининг мазмун-моҳияти, устувор йўналишлар ва унда белгиланган юзта мақсаддини ёшларга оид қисмлари ҳақида гапириб берди. Стратегиядаги таълим тизимини ислоҳ қилиш, ёшларни олий таълимни билан ёнанишларни ўқув бинолари ҳамда 150 минг ўрнини ўқув бинолари таъминлашдиганни куриш, кутубхоналарни камидан 1 миллионта замонавий адабиётларни ташкил этилди.

Мулоқотда талабалар ҳам ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришида ва уларнинг олии нафари партияга аъзо бўлиб, унинг мақсад ва юзяни таълимни ўқув бинолари таъминлашдиганни куриш, кутубхоналарни камидан 1 миллионта замонавий адабиётларни ташкил этилди.

O'zLiDeP Наманган вилоят кенгаши матбуот хизмати

ТАҲЛИЛИЙ-ТАҢҚИДИЙ РУҲ ҲУКМРОН БЎЛИШИ ШАРТ

**ЁХУД ЖОЙЛАРДАГИ ҲОКИМЛАР ҲИСОБОТЛАРИ ДЕПУТАТЛАР ТОМОНИДАН
ҚОНИҚАРСИЗ БАҲОЛНААЁТГАНИГА ОИД АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР**

Сирдарё вилоятини саноат, табобиркорлик, қишилоқ ҳўжалиги, таълим ва тиббиёт соҳаларида “илгор инновациялар ҳудуди”га айлантиришида депутатларниң долзарб визифалари нималардан иборат? Шаҳар ва туманлар кесимида иқтисодиёт тармоқлари, ижтимоий соҳа объектлари ва кўп квартирлари уй-жой фондининг куз-қиши даврида барқарор ишлашини назоратга олиши юзасидан парламент вакилларига қандай масъулият юкланган?

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Конунчилик палатаси Спикерининг ўрнобосари, **O'zLiDeP фракцияси раҳбари Акрам ХАМДОВОГА** шу каби саволлар билан муроҳаёт килдик. Асосий фаолияти янги конунчиларни қаби қулиш, амалдаги ҳуқуқий нормаларни такомиллаштириш мақсадида ёзғартиш ва кўшимчалар кириши билан боғлиқ бўлган парламент күй палатаси мутасаддисини икроя ҳокимиятинг юмушларига кўпроқ **таалуқли мавзу бўйича интервьюга тақлиф қилганимиз** бежис эмас, албатта. Боиси, вакилик органи ишида нафакат конунчилар жараёнларини, балки давлат раҳбарни топшириклининг жойлардаги ижросини ўз ваколатлари доирасида назорат қилиш ҳам мухим ўрин тутади.

– Голблашува асри сифатида таърифланғанда XXI асрда иктиносий тараққиётни инвестицияларсиз тасаввур қилиш ниҳоятда мушкул, – дейди Акрам Ахмадович. – Айниқса, ривоқланғанда мимлакатларда бу масала янада кенг қамров касб этиади. Дарвоҷе, Янги Ўзбекистонда “Инсон қадри учун” фоёси остида амалга оширилаётган изчил ислоҳотлар муваффақияти ҳам ҳалқ ҳўжалигининг турли соҳаларига саромояларни ўйланиши билан бевосита боғлиқ. Президентимиз раислигига инвестицияларни жалб этиш, саноат ва тадбиркорликни ривоҷлантириш масалалари бўйича вилоятларда билиб ўтган йиғилишларда айни жиҳатларга қайта-қайта ҳозирлаётган халқаро қўйиладиги таърихни тасдиғи бўлиши мумкин. Юкоридагиларни инобатга олган ҳолда, бир гуруҳ ҳамкасларимиз – Олий Мажлиси Конунчилик палатаси депутатлари (Ш. Кулматов, Н. Джанибекова, Н. Султонов, Б. Рахмоналиев, С. Фиёсов) билан биргаликда давлатимиз раҳбарининг инвестиция сиёсати бўйича белгилаб берган визифалари жойларда қандай бажарилаеттани Сирдарё вилоятининг Гулистан шаҳри ҳамда Мирзабод тумани мисолида ўргандик.

– Ишчи гуруҳи томони таҳлили ва қилинган ишлар тағсислотига ўтишдан олдин, айтинг-чи, бу ўрганишларни аввалиг шундай тадбирлардан қандай фарқи бор? Зеро, парламент вакилларининг гуруҳ бўйиб ҳудудлардаги иктиносий тармоқларни кўриб келиши жамият учун янгилик эмас-ку!

– Бу савол билан масала мөхияти ургуни жуда тўғри кўйдингиз ва жавобини ҳам кисман берилб бўлдингиз. Гап шундаки, ҳозирги ишчи гурухлар тўрт-беш йил илгаригилардан шунчаки “кўриб келиш” билан чеклан-маслиқда, умумий ёндашудан узвий муносабатга ўтганликда фарқланади. Янъян, аввалилари мавжуд ахвор юзасидан умумий ракурсдаги мавъумотлар тўлланган бўлса, ҳозирда бирламичи эътибор ечимга қартилоқда. Эндиликда ҳолат тармормон кесимида маҳаллий шароитдан келиб чиқиб таҳлил қилингани. Зарур масалалар

сессиялар кун тартибига киритилиб, ҳар томонлама мухокамадан ўтказилди. Натижада шу пайтагча ишга солинмаган имкониятлардан самарали фойдаланиш кўрсаткичлари сезимиларни равишда ошомдоқда. Буларнинг барчаси Президентимиз мутасаддиларга масалаларни аниқ-аниқ кўйиб бергандар туфайлидир. Ҳусусан, жорий йилнинг июль-август ойларидаги давлат раҳбарининг вилоятларга таширифлари давомида ҳудудларга инвестицияларни кенг жалб этиш, саноат ва тадбиркорликни ривоҷлантириш орқали янги иш ўрнлари яратиш, камбағалларни қисқартириш борасида катор топширик берилганди. Иктиносий тармоқлари ва ижтимоий соҳа объектларини 2023-2024 йиллар куз-қиши даврида барқарор ишлаша комплекс тайёрлаш бўйича амалга оширилаётган ишлар сифатини ўрганиш эса ҳалқимизнинг вакилик органи саналган парламенттинг бевосита визифалари сираасига киради.

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобод туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Халқ депутатлари Гулистан шаҳар кенгашининг навбатдаги сессиясида “2023 йилнинг ўтган даври давомида ҳудудий инвестиция дайстурига кўра, умумий кўймати 1 трлн 136 млрд сўмлик 112 та лойиҳа ишга тушунишлари натижасида 1 823 та иш ўрни яратилиши режалаштирилган. Йил якунига қадар кўймати 828 5 млрд сўм бўлган 61 та ҳудудий инвестиция лойиҳаси ишга тушурилади ва 1 126 та иш ўрни яратилиши.

– Таъкидлангандинек, Гулистан шаҳридаги таҳлилий мълумотномалар сессияларидаги ҳозирлаётган ишларни ташкилоти таҳлилий тарзида мухокама чириғидан ўтказилди. Даастлаб Гулистан шаҳар инвестицияларни жалб қилиш ҳамда экспорт прогнозларининг бажарилиши билан боғлиқ ҳолат депутатлар томонидан қоникарсиз, деб бахоланди. Ушбу масала юзасидан тегишили комиссиялар томонидан назоратга олиниши ҳамда навбатдаги сессияларда тақroran қайта мухокама этилиши юзасидан тегишили қарор қабул қилинди.

Диккатга сазовор янада кенг ҳожати, сессияда сектор раҳбарлари ҳамда кун тартибига масалаларга алоқадор 160 ортиқ ташкилот ҳамда жамоатчилик вакиллари иштирок этди. Мухокамалар мөхирияти шу куннинг ўзида оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқларда кенг ёртилди.

– Мирзабод туманинг ўрганишларни якунида таҳлилий мълумотномалар ва улар бўйича қабул қилинган қарорлар ҳақида ҳам атрофлича маълумот берсангиз.

– Мазкур ҳудуддаги ўрганишларда аниқланган муаммо ва камчиликлар, очик мулоқот ва учрашувларда билдирилган тақлиф-мулоҳазалар асосида Халқ депутатлари туман кенгашининг навбатдаги сессияси ўтказилди. Кун тартибига киритилган масалалар юзасидан Мирзабод туманинг жохар Ҳ. Яриев ҳамда ҳокимининг биринчи ўрнобосари Б. Хатамовнинг хисоботи тингланди.

Чукур ва таққослама мухокамада қайд этилганидек, ҳудудий инвес-

тиция лойиҳаларининг ишга туширилиши бўйича туманда 2023 йилда умумий кўймати 785,7 млрд сўмлик 59 та лойиҳа ишга туширилиб, 1 389 та иш ўрни яратиш белгиланган. Амалда эса, январ-сентябр ойлари ҳолатига жами 76,3 млрд сўмлик 32 та лойиҳа ишга туширилган ва 239 та иш ўрни бунед этилган.

Тумандаги кичик саноат зоналаридаги ишлар етарили даражада ташкил этилмагани ҳам депутатлар томонидан таҳнид қилинди. Ҳудудий инвестиция лойиҳаларининг ижроси қоникарсиз баҳоланди. Модомики, мазкур масалаларни кучли жамоатчилик назоратга олиш, галдаги сессияларда яна қайта мухокамага кўйиш юзасидан тақлифлар билдирилди.

Мирзабод туманидаги 18 та МФЙнинг 9 тасида 103 та кўп қаватли уй мавжуд бўлиб, уларга 3 та бошқарув сервис компанияларни хизмат кўрсатиб келмоқда. Бугунги кунда 24 та (77,8 фоиз) ижтимоий соҳа объектида 0,288 киловатт кўш панеллари ҳамда 2,1 минг литр (38,2 фоиз) гелио-коллектор ўрнатилилган. Шундандан 70 км электр тармоқлари ва 92 дона ТП (трансформатор пунктилари) таъмириш режалаштирилган. Шундандан тармоқлари берилганди. Иктиносий тармоқлари ва ижтимоий соҳа объектларини 2023-2024 йиллар куз-қиши даврида барқарор ишлаша комплекслар тайёрлаш бўйича амалга оширилаётган ишлар сифатини ўрганиш эса ҳалқимизнинг вакилик органи саналган парламенттинг бевосита визифалари сираасига киради.

Сессияда депутатлар томонидан мумхим масалалардан бирни сифатида куз-қиши мавсумида электр энергиясини ишлаб чиқариш барқарорлари сақлашга aloҳида эътибор каратилиди. Шу бойисдан шаҳар ҳокими ўрнобосари А. Камилов раҳбарлигидаги мутасаддиларга ҳудудларнинг “газ таъмино-булими тасаруфида” жами 446 дона ГТКлар бўлиб, ҳозирги кунга келиб амалда 281 дона газ таъсиллаш пунктлари назорат кўригигдан ўтказилган.

Мирзабод туманидаги 18 та МФЙнинг 9 тасида 103 та кўп қаватли уй мавжуд бўлиб, уларга 3 та бош-

қарув сервис компанияларни хизмат кўрсатиб келмоқда. Бугунги кунда 24 та (77,8 фоиз) ижтимоий соҳа объектида 0,288 киловатт кўш панеллари ҳамда 2,1 минг литр (38,2 фоиз) гелио-коллектор ўрнатилилган.

Жорий йилнинг 65 та тадбиркорлик субъектлари томонидан 1,3 мегаватт кўш панелларини ўрнатилиши белгиланган бўлиб, бугунги кунда 16 та (1,3 фоиз) 0,110 киловатт (8,5 фоиз) кўш панеллари ўрнатилиши ташкил этилган, холос.

Куз-қиши мавсумида ахолини кўмир ёқилғиси билан марказлашган ҳолда таъминалаш максадидаги туманда экспорт прогнозларининг бажарилиши билан боғлиқ ҳолат депутатлар томонидан қоникарсиз, деб бахоланди.

Ушбу масала юзасидан тегишили комиссиялар томонидан назоратга олиниши ҳамда навбатдаги сессияларда тақroran қайта мухокама этилиши юзасидан қарор қабул қилинган.

Шунинг учун ҳам депутатлар томонидан таҳнид қилинди. Сессияда кун тартибига ишларни таъмино-булими тасаруфида 24 та аварии таъкидларга аварияни ўтказиб келинди. Куз-қиши мавсумида беталофат ва барқарор ҳотири ўтказиб келинди.

Жорий йилнинг 65 та тадбиркорлик субъектлари томонидан 1,3 мегаватт кўш панелларини ўрнатилиши белгиланган бўлиб, бугунги кунда 16 та (1,3 фоиз) 0,110 киловатт (8,5 фоиз) кўш панеллари ўрнатилиши ташкил этилган, холос.

Куз-қиши мавсумида ахолини кўмир ёқилғиси билан марказлашган ҳолда таъминалаш максадидаги туманда экспорт прогнозларининг бажарилиши билан боғлиқ ҳолат депутатлар томонидан қоникарсиз, деб бахоланди.

Ушбу масала юзасидан тегишили комиссиялар томонидан назоратга олиниши ҳамда навбатдаги сессияларда тақroran қайта мухокама этилиши юзасидан қарор қабул қилинди.

Диккатга сазовор янада кенг ҳожати, сессияда сектор раҳбарлари ҳамда кун тартибига масалаларга алоқадор 160 ортиқ ташкилот ҳамда жамоатчилик вакиллари иштирок этди. Мухокамалар мөхирияти шу куннинг ўзида оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқларда кенг ёртилди.

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

– Сиз раҳбарлик қилган ишчи гуруҳ ўн кун давомида Гулистан шаҳри ва Мирзаобod туманида бўлганда тўлланган таҳлилий мълумотномалар сессияларда қай тарзда кўриб чиқилди ва уларнинг натижаси қандай бўлди?

<p

Қашқадарёвилоти ҳокими диққатига!

“ОҚСУВ”ДАГИ ОФРИҚЛАР

Қашқадарёнинг Шахрисабз тумани ҳудудидан бошланувчи Оқсув дарёси суви кўпчилик нинг корига ярайди.

Дарё бўйидаги соя-салқинда ёзда кўпчилик дам олади, чўмилади. Дэхқонлар дарё ва унга ёндош каналлар сувидан фойдаланади. Хуллас, катта неъмат...

Аммо дарё ўзанидаги бошбошдоқчилик, табиятга бўлган муносабат кишини хуноб қиласди. Табиятдан хўжасизларча фойдаланиш уни чиқнидиларга тўла кўримизсиз ҳудудга айлантироқмоя.

Қашқадарё вилоятида аҳоли шиддат билан кўпаймоқда. Курилишлар кўп, табийики, кум-шағалга бўлган талаб ҳам юкори. Мазкур бизнес яхшигина даромад келтириш равсан.

Яқин-яқинчага дарё бўйида шолизорлар кўп эди, обод, серхосил ерлар эди.

Аммо иким узариги бораверди, сув камайди, ҳеч ким экин экмай кўйди. Юлғунорлар аямай кесилиб, ўтин қинди, дейди маҳаллий аҳоли вакиллари.

Аввалорқ ҳудуди шу дарёдан узбошимчалик билан кум-шағал олаб-тганлар жазолангани хабар берилганди. Аммо кўидаги тасвирлар Экология кўмитаси томонидан олиб борилетган текширувлар сусайтганни кўрсатади, гўй.

Шундук ҳам суви камайди бораётган Оқсувдан катта-катта юн машиналарида ўзбошимчалик билан кум-тош ташиб авжига чиқкан. Атроф куш учса қаноти кўядиган ўйдим-чукурлика айланган.

Дарё ўзанларидан кум-шағал қазиш учун қандай руҳсат олиш бўйича Вазирлар Мажхамасининг 2018 йил 3 декабрдаги қарори билан тасдиқланган “Дарёлар ўзанларини тозалаши ишларига тадбиркорлик субъектларни электрон онлайн-аукциони орқали жалб қилиш тартиби тўғрисидаги” низомга кўра, дарёлар ўзанларини тозалаши учун ишлаб чиқилган лоийхаларни амалга ошириш хукуки электрон онлайн-аукциони орқали берилади. Табийики, мазкур ҳужжатга мувофиқ, ба ишларни қонуний амалга ошириш учун кўргина чиқирилган дарёдан ўтилади, ва энг асосий, табиятни зиён етмаслиги шарт.

Дарёнинг юкори оқимида табият бир қадар саклаб қолинган. Аммо жамоатчилар назорати бўлмаса, одамларда экологияга муносабат ўзгармаса, бундай гўзал табият мазарлари ҳам хавф остида қолаверади.

Аномал иссиқ бизга табиятни асраш нақадар мухимлигини кўрсатиб берди. Акс холда, келаражак авлодга янада кўпроқ қўйинчилеклар қолиши тураган гап.

Солишириши қанчалик оғрикли бўлмасин, Қашқадарёнинг айрим чўл ҳудудларida аҳоли ичимлик суви етишишаслигидан қўйналмоқда. Оби ҳаёт маҳсус машиналарда кептирилди, уни фалон пулга сотиб олиб, истемол килишади.

Энди тасаввур қўлинг, шундай ҳолатда вилоятнинг қономирларидан бири бўлган Оқсув дарёси атрофида уш-

бу кўнгилсиз ҳолатлар кузатилаётганини қандай изоҳлаш мумкин?

Давлат экология кўмитаси, Қашқадарё вилояти, Китоб ва Шахрисабз тумани ҳокимларидан мазкур муммом юзасидан жавоб кутуб қоламиз.

Улугбек ОРИПОВ,
журналист
Манба: "Xabar.uz"

P.S.: Ўтган йили мана шу дарё (Қашқадарё вилояти Китоб ва Шахрисабз туманлари чегараси)да экологик муммомлар кучайётгани, тош, кум, шағаллар қонунга зид равища ташиб кетилаётгани, сув камайб кетаётгани ҳақида

ёзгандим. Маколада кўтарилиган муаммолар-кумларга чўкиб кетди. Устига устак, бир парча маколани таниш-билишлар гурухига юбориб, кулгига қолдим. Уларнинг айтишича, бу ўта жиддий муаммо эмас экан. Асосий масала бошқа, яъни, дэхқончилек, пул, мол-ҳол, нарх-наво эмиш.

Екамни ушладим? Ҳўш, саналаётган нарсаларнинг қайси бири сув, оби ҳаётсиз ҳал бўлади? Экологиясин ҳаёт борми ўзи? Мен номини тилга олган дарёни эса ҳамон аёвсиз равишда талон-торож қилиш, ковлаш, хўрлаш давом этмоқда. Ўзан бузилиб, чуқурлашиб, аброр ҳолга келиб қолди. Ҳозир, мен ба ҳаҳда ёзигӣ ўтирган яrim кечаси ҳам техниклар тариллаб, ишлаб ётиди дарё бағрида...

Ишонинг, бирорининг пинаги бузилаётгани йўқ. Сабаби, у ердан қазилаётган тош, кум, ҳаридоригир. Ҳозир ҳамма-ёқда гурнилаб курлаётган ўй-хўйлар учун тайёр хом-ашё.

Минг афуски, бизнинг менталитетимизда бир чиркин қараш бор: экология, наботот олами, маънавият ва ҳоказолар кераксиз масаладай туюлади. Тўғри, Трампнинг нечадидар айблор билан суд қилиниши сизга мухим бўлмаслиги мумкин, аммо ёнгинамиздаги “Толибон” ҳукуматининг бур-

нимиз тагида канал қуриши, дарёларнинг аброр ҳолатга келиши, чанг бўронларини эътиборсиз қолдириб бўладими? Бу каби глобал муаммоларни яқинда БМТнинг юксак минбарида, Президентимиз Шавкат Мирзиёев ҳам бежиз тилга олмади-ку.

Нима дейсиз, бу ахволда, Худо сақласин, каттароқ экологик муммом билан тўқнашмагунимизча ақлимиз кирмаса керак. Марказий Осиёни яқин келажақда қай дараҷада даҳшатли сув муаммоси кутиб тургани ҳақида-ку, ўйлашга ҳам кўрқади киши.

2023 йил 2 октябрь.
Макола муаллифининг “Facebook”даги саҳифасида қолдирган изоҳи.

ТАҲРИРИЯТДАН:

Ушбу мақола “Xabar.uz”да босилгани (2022 йил 21 июльга бир йилдан кўпроқ вакт ўти). Лекин бу оғриқли муммом юзасидан тегишли идоралар томонидан қонуний тартибда деярли амалий чоралар кўрилмагани сабабли, газетамиз ҳам ушбу мавзуга қайтмоқни лозим топди. Чунки кўтарилиган масала ниҳоятда жиддий. Аксар ҳолларда юкорида эслатилган, яъни дарё ўзанларидан кум-шағал қазиш учун махсус руҳсат олинини зарурлиги бўйича ҳукумат томонидан қабул ҳужжатга амал қилинмаётгани афсусланариди. Чунки, нафакат, маколада кептирилган Қашқадарё вилоятидагина эмас, балки бошқа ҳудудларда ҳам тадбиркорлик никоби остида имкони борича қонунни четлаб ўтиб, ўзбошимчалик билан дарё ўзанларидаги тош, кумлар талон-торож қилинмоқда. Бу эса ана шундай ноxуш ҳолатларнинг олдини олиш бўйича бевосита масъул бўлган кўмита ёки бошқа идоралар, аввало, ҳукуқни муҳофаза қилиш органлари, қолаверса, кенг жамоатчилик суст ишлайдигани кўрсатиб турибди.

Қашқадарёдаги ҳамкасларимизнинг айтишиларича, бу каби ноқонуний ҳатти-ҳаракатлар маколада номи кептирилган Оқсув дарё-вилотидаги Ҳозир ҳамма-ёқда гурнилаб курлаётган ўй-хўйлар учун тайёр хом-ашё.

Йўлаймизки, ҳамкасларимиз қуюнчаклик билан кўтарилиган мавзу юзасидан Қашқадарё вилояти ҳамда Китоб ва Шахрисабз туман ҳокимларидан амалий чора кўради.

Ҳудудлардан хабарлар

САФИМИЗДА ФАҚАТ МУНОСИБЛАР БЎЛАДИ

O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши ташкил этган ушбу мулоқотда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Ақшагул Туленевона сўзга чиқди. Нотик ўшбу нуфузли даргоҳга талабаликка қабул қилинганларни кутлар экан, уларни бугунги имкониятлардан унумли фойдаланиш, вактни бехуда тўказмасдан ўз устидаги ишларга чакириди. Парламент вакили, шунингдек, “Ўзбекистон – 2030” стратегияси ва Президентимизнинг БМТ бош ассамблеяси 78-сессиясида сўзлаган нутқининг мазмун-моҳияти ҳақида сўзлади.

– Ўзбекистон учун ёшлар масаласи ҳар доим долзарб бўлиб келган, – деди депутат. – Зеро, давлатнинг жадал ривожланиши, ютуқларга эришиши, ҳалқ фаровонлиги ёшлар таълим-тарбияси ва келажагига бериладиган эътибор даражасига боғлиқ. Янги таҳрирга Конституциямизда ҳам ёш авлоднинг ҳуқуқ ва мағнфатлари аниқ, моддалар билан муҳраба кўйилганди бу борадаги амалий ишларимизни янги босқичга кўтариши имкони бермоқда.

Сунгти опти-еттий йилда ҳам ўғил-қизларни касб-хунарга мактаб давридаёқ ўргатиш, олий таълимга жалб қилиш борасида салмоқли ишлар

бажарилди. Бугун олий таълим олиш истагидаги ёшлардада танлов имконияти юкори. Улар бир пайтнинг ўзида бир нечта олий ўқув юртига ҳужжат топшириши, имтиёзли кредит олиши, кам таъминланган ёки ногиронлиги борларининг шартнома пуллари давлат томонидан тўлаб берилаётгани фикримизнинг тасдиғидир.

– Тадбирдан кўзланган мақсад – партиямиз тизимида кадрлар захисини шакллантириш ва уларнинг малакасини ошириш, сиёсий куч ривожи учун муносиб фаолларни танлаб олиш, – деди O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши ташкилий-партияйи ва истиқболи кадрлар билан ишлаш бўлими мудири Сарвархон Иброҳимхонов. – Шу боис, кадрларнинг билимни, савиёси, тажрибаси, жамоатчилик ўртасидаги обрўси хусусида кенг ва батағсиз ўрганишга ҳаракат қўйдик. Чунки сафимизни билимли, ташкилотчи ва ватаннаварвර ёшлар билан тўлдириш асосий вазифамиз.

Дилноза ТОЖИЕВА,
O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши
ёшлар билан ишлаш ва бизнес
тузилмалари бўлими мудири

“АЁЛЛАР Дафтари”ни юритиш қониқарлими?

Самарқанд шаҳрида “Аёллар Дафтари”га киритилган фуқаролар билан ишлар тизими ҳай аҳволда? Ишни янада тақомиллаштириш борасида қандай чора-тадбирлар олиб борилмоқда?

Халқ депутатлари Самарқанд шаҳар кенгашидаги O'zLiDeP депутатлик гурухининг навбатидаги йигилишида ани шу каби долларлар масалалар мухокама қилинди. Соҳа масульларининг ҳисоботлари эшигиди.

Тадбир якунидаги мактабалар муносибатида қарор қабул қилинди. Фазлиддин FAЙБУЛЛАЕВ, O'zLiDeP Самарқанд шаҳар кенгаши раисининг биринчий ўринбосари – аппарат раҳбари

Гавҳарой ТЎХТАСИНОВА,
O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши раисининг
биринчий ўринбосари – аппарат раҳбари

БАНДЛИККА КЎМАК – ЁШЛАРГА Рағбат

Айни пайтда O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши таркибида 118 788 нафар сафдошни бирлаштирган 1 467 да бошланғич партия ташкилоти мавжуд.

Жорий йилнинг 9 ойи давомида кенгаш томонидан ёшлар ва тадбиркорларни кўллаб-куватлаш, муаммоларни ҳал этиш максадидаги давра сұхбат, семинар, очик мулоқотлар ташкил этилди. Бу борада депутатлар ҳамда бошланғич партия

ташкилотларининг ҳамкорлиги жуда кўл келди. Мана исботи: 37 нафар ёш ишли бўлди, 48 нафарига ўз бизнесини бошлашга кўмаклашилди. 110 нафар хотин-қизининг муаммосига ечим топилди, 17 нафари меҳнатга банд этилди, 27 нафарига тадбиркорлигини йўлга кўйишида мадад берилди.

Бундай мисолларни кўп-лаб келтириш мумкин. Муҳимми, олдимида вазифалар кўп, уларни амала оширишида яна-да уюшқоқ, маъсулиятли бўл-сак кифоя.

БУЮК САНЪАТКОР ОТАЖОН ХУДОЙШУКУРОВ ТАВАЛЛУДИННИНГ 80 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

УЧИНЧИ ДАРЁ

Ўзбек санъати дарғалари орасида тўртта республика ҳалқ артисти унвонига сазовор бўлганлари деярли йўқ. Лекин улуг ҳофиз Отажон Худойшукоров ҳаётлик пайтидаёқ Ўзбекистон, Қорақалпоғистон, Туркманистон ва Татаристон ҳалқ артисти деган улкан энтирофга лойиқ кўрилган эди. Бугун ҳам унинг соҳир овози неча миллионлаб юракларни ти-троққа солаётгани бежиз эмас. Келаси йили ўзбек миллий классик қўшиқчилик санъатида тарихий из қолдирган Отажон Худойшукоров таваллудига 80 йил тўлади.

Бугун эълон қилинаётган ушбу сұхбатни ҳофизнинг 50 йиллик санаси нишонланишидан икки... вафотларидан тўрт ой олдин таникли журналист, адаб Рўзимбой Ҳасан тайёрланган эди.

Мана, орадан деярли 30 йил ўтди. Шу қисқа ва залворли муддат оралигида, кўряпмиз-ки, ўзбек қўшиқчилик санъати ҳам фонограмма атальмиш балонинг емига айланаб улгурди. Ўзини “юлдуз” санаб юрганлар сони ҳозир осмондаги юлдузлардан да кўпроқ, десак янглишимаймиз. Лекин қадим санъатимиз довруғини дунёга таратган Комилжон Отаниёзов, Отажон Худойшукоров, Шерали Жўраев, Муяссар Рассоқова, Муножот Йўлчиеva, Абдуҳошим Исмоилов каби даҳо санъаткорлар нега кам чиқяпти, деган дардли саволлар қўнгилни маҳзун қиласди. Бу сұхбатни ўқисангиз, шу каби саволларга ҳам баҳоли қудрат жавоблар топасиз, деган умиддамиз.

Кўпчилгимиз санъаткорларнинг фақат саҳнадаги фаолияти билан танишимиз. Уларнинг саҳна ортидаги ҳаёти қандай кечган, қандай кечади?..

Бу қизиқ мавзу. Яхши-ёмон бўлсин, билгимиз келади. Ўзингиз севганд қўшиқчининг шахси кечинмалари, уриниш-сурлишлари, ошкорга мулоҳазалари у ихро килган қўшиқдек таъсирчан. Буни тавба-тазару ўрнида қабул қилиш керакмикан, бошловчи ҳаваскорларга сабоқ ўрнидами? Бу ҳар кимнинг дунёқарашига ҳавола...

Биз эса бошлидик:

– Отажон оға, аввал устозлардан гаплашсан. Сиз машҳур ҳофиз Комилжон Отаниёзовнинг шогирлари орасида энг таниклисиз. У зот билан қандай танишгансиз?

– 1960 йил эди. Раҳматли тоғамиз ҳам ашулачи эдилар. Комилжон ака билан борди-келдил. Шу йил ўзишга – Тошкентдаги мусиқа мактабига борганиман. У пайтлар чекка қишлоқдан борган ҳаваскорларга консерваторияга кириш ширин орзу эди... Ишқилиб, бир куни тоғам Комилжон устознинг ўйига олиб бордилар.

– Шунгача у кишини кўрмаганимиз?

– Кўрганман, қўшиқларини эшитганиман. Лекин яқиндан танишиб, сұхбатини олиш, шогирд тушиш эндиғина қўшиқ оламига кириб келаётган ўсмирларга етиб бўлмас хаёл эдими...

– Нече ёшигиздан қўшиқ айти бошлагансиз?

– Тўккиз. Бир неча марта ҳаваскорлар кўриклинида қатнашиб, “лауреат” деган ном ҳам олганман. У пайтлари мактабда ўқиб юрганларни вилоят ва республика кўриклиларига олиб бориш анъанаси бор эди...

– Кейин... шогирдликка тушдингиз...

– Бирданига эмас. Комилжон ака дуч келган ҳаваскорни, кўлига тор тутгани хузурига чақираверадиган санъаткорлардан эмасдилар. У кишининг диди баланд эди.

– Харҳарлари-чи?

– Нима десам экан... жуда қизиқ эдилар. Ҳаддан ортиқ ишонувчан, умрида бирорвга бир оғиз ёғлон гапирамаган, аммо устоз бирорвнинг бир калима гапига ишониб, тўнини тескари кийиб оладиган одатлари ҳам бўларди. Орага совуқчилик солишини истайдиган ҳасадгўй, ичи қора одамлар озми?

– Ҳаммаси шунчаки ёғон бўлмагандир? Устознинг аёlli Имисиной оға бир сұхбатларида “Комилжон аканинг ҳамма шогирларидан кўнгли тўк бўлмаганини” айтб қолдилар. Устоз у дунё кишиси бўлиб кетгач, тириклигига эшиги остановини супурб юрадиган шогирларининг айримлари бир марта ҳам хабар олмаганларидан нолиганлар. Комилжон аканни сунгти марта қачон кўрган эндиғиз?

– Устоз 1975 йил ноябрь ойи бошида бандаликни бажо келтирдилар. Шу йилнинг баҳор ойлари, марта да у киши билан балиқ овиди бўлдик. Шўркўлда. Шу охирги учрашганимиз...

– Комилжон ака коммунистик партия аъзоси бўлмаганини учун ўша вақтдаги айрим раҳбарлар кўзига ёмон кўринган эканлар. Сиз ўзингизга нисбатан бундай муносабатни

сезмаганимиз? Умуман, раҳбарлар билан ҳамиша чиқишиб кетавердингизми?

– Мен ҳеч қачон бирор партияга аъзо бўлмаганман. Лекин бирор марта бунгина зарари текканини ҳам сезмадим. Раҳбарларга келсак... йўқ, хамма билан бирдек муносабатда бўлиш қийин. Асли касби мулалим бўлган бир одам етмишинчи йилларда Қорақалпоғистон маданият вазири бўлиб қолди. Орамизда бирор гап қочгани йўғ-у, негадир мени филармониядан четлаптиш харакатига тушди. Охир-окибатда обқўм котиби Қаллибек Камолов қабулигича бордик. Шундандан Камолов мени ҳимоя қилдилар.

– Қанақа қилиб?

Камолов ўша вазирга бир гап айтдилар, холос: “Касб-хунар билим юртида юзта бола тракторчиликка ўқиса, камида 90 нафари тракторчи бўлади. Мусиқа техникимда юз ҳаваскорни ўқитсанг... улардан битта Отажон чиқмайди...”

– Қизиқ қарама-қаршилиқ: тўрт республика ҳалқ артисти, Ҳамза номидаги давлат мукофотининг қўшиқчилар орасида биринчи совориндорисиз. Лекин сизни дунё кўрган санъаткор деб бўлмайди.

– Аввалиннор юқори доираларда айрим санъаткорларнинг “ўз одами” бўларди. Шуларнинг ёрдамида телевизорга чиқар, радиодан ҳар куни қўшиқ айттар, истаган мамлакатига бориб келарди. Хуллас, бундайларнинг ижод фаолияти силлиқина кечарди. Ҳозир бу масала қандай, билмадим...

– Яна устоз-шогирд муносабатига қайтайлик. Сизлар Комилжон аканинг шогирлари, кўпчилкисиз. Барчангизда “ҳалқ артисти” деган фахри унвон бор. Эларо таниклисизлар. Кечиравасиз, муносабатларига қандай?

– Муносабатларимиз яхши ҳисоби. Ортиқ Отажонов билан яқин борди-келдимиз бор. Бирортасига ҳасад кўзи билан қарамаганман.

– Шу йил баҳорда “Туркманистон ҳалқ артисти” унвонига сазовор бўлдингиз. Собиқ иттифоқ даврида бу одатий ҳол бўлиши мумкин эди. Лекин эндиликда Туркманистон – мустақил давлат. Қарангки, унвон давлат чегараларини ҳам бузиг ўта одди.

– Ажабланадиган жойи йўқ. Қўшиқ чегара билмайди. Туркман элининг Тошховуз ва Чорхўй вилоятларида неча юз мартараб қўшиқ айтиганман.

Мен касалхонада ётган вақтим шу хабар келиб қолди...

– Отажон оға, санъаткорнинг хасталаниб қолиши, вақтнча қўшиқ айтимадигани эл орасида дарров билиниди-қиади.

– Начора! Тақдир бу, кетма-кет икки марта оғир хасталандим. Бунинг устига, даволаниб юрган вақтим автомобиль ҳалолатига учрадим. Деярли бир йил бўлди қўшиқ айтмаяпман.

– Қўшиқ айтиб ҳалқ орасида юрган одам... тақдирнинг бу ёзғитидан хафа бўлмадингизми?

– Дўстларим, таниши-билишлар, шогирлар якка-

латиб кўйганлари йўқ. Қаерга бориб даволанмай, ҳабар олишида. Шогирларим кўргани боришида “Кани, торни ол, қўшиқ эшитайлик!” дейман. Ҳозир ўзимда ҳам қўшиқ айтиши иштиёқи бор, лекин торни чалишига бармоқларимда куч йўқ. Ҳудо насиб қиласа, бир куни албатта қўлимга тор оламан.

– Санъат оламида сизга матькул келмайдиган салбий ҳолатлар...

– Маҳаллийчилик балоси. “Бу фалон ернинг артисти”. “Буниси фалон вилоятнинг қўшиқчиси” каби айримчалик қилишларнинг оқибати ёмон бўлади.

– Кўплар Комилжон акани устозим дейишиади...

– Расул қорини, Фаттоҳон Мамадалиевни ҳам мен устозим деб биламан. Аслида сендан бир кўйлак кўп тўздириган санъаткор сенинг устозингидир. Комилжон ака шундай ўргатгандар. У кишининг тилидан бирор марта бўлсин маҳаллийчиликни, айримчаликни эшитганим йўқ. У билан бир даврда яшаб ўтган улуг санъаткорларнинг барчаси устоз ҳақида шундай хотирлайдилар.

– Комилжон ака яратган қўшиқчилек мактаби бир қатор таникли санъаткорларни берди, довруғи ёйиди. Аммо қарангки, эндиликда у кишининг шогирлари бўлмиш сизларнинг авлоддан қўшиқчилар орасида шу қадар довруғдорлари кам, йўқ ҳисоби.

– Ҳамма ҳам Комилжон бўлавермайди-да!

– Шогирларнинг орасида сизнинг ўрнингизни босадигани борми?

– Йўқ!

– Бу санъаткор кишига, устоз мақомини олган одам учун фожиа эмасми?

– Бу ҳар кимнинг феълига боғлиқ.

– Шогирдликка олганда феъл-атворига эътибор бермайсизми?

– Мен айтмоқчи бўлган феъл-атвор кейинчалик пайдо бўлади. Шоҳона кошона, ёнгил машиналар, мол-дунун нафсига йўлиқкан санъаткордан умид йўқ. Янги қўшиқ яратман, фалон куини ўрганмоқчиман деб югуриб-елиб, тиришиб юрадиган ёшлардан кўра, қайси тўйга борсам, кўпроқ пул топарканман, дейиданлар кўп...

– Бунга балки замоннинг ўткинчи қўйинчилеклари мажбур қилаётгандир?

– Қўшиқчи мол-дунёдан юқори турмоғи керак. Унга бошпана бўладиган бир кулба, устига кийим-бошда бозург не зарур? Улуг шоир Маҳтумкули топиб айтган: “Дунё деган бунда зиён кўрар”. Пул кетидан күрган санъаткор борки, аста-секин ҳалқининг назаридан қолиб бораверади.

– Шу манзилда, яъни Амударё соҳилидаги Тўрткўлда туғилгансиз. Бутун умрингиз шу ерда ўтмоқда. Қишлоқдан қаймак турлиб, шу дараждада обрӯга, унвонларга сазовор бўлиш мумкин экан-да?..

– Менинг ҳаёлимга аввал бошдан ҳам унвонлар келмаган. Қизиқмаганман. Улар кетидан кубиб юрмадим.

– Шунинг учунни, Омон Матжон сизни “Учинчи дарё” деб шеър билтанди...

– Аслида шунга ўхшаш фикрни раҳматли устозим Комилжон ака ётадигандар: “Дарё ортида бириси бор, шу менинг ўрнимни босади”, деб. Омон шунга ишора қилинг...

– Асли қўшиқчилекда ҳақиқий дарё Комилжон устоз. Бизлар шу улкан дарёнинг ирмокларимиз!

– Шу кунгача нечта қўшиқ айтиғанинг ҳисоблаб кўрганимиз?

– Етмишинчи йиллар бошида шогирларимга айтгандим: “Дафтар-қалам олиб ҳисоблаб кўрингандар, нечта қўшиқ айтиғанимни” деб. Улар ҳисоблаб 300 та дейишиди. Бунгаям йигрма йиллар бўлди.

– Ҳаммаси эмас. Улар орасида барчамизнинг танглаймизни кўтартган мумтоз қўшиқлар ҳам бор. Улар – ҳалқ мулки. Комилжон ака шогирд тушган дарвим, яъни олти-етти йилгача у кишининг ҳар бир қўшиқини айтиб юрдим. Токи ўзимнинг мустакил йўлнимни, услубимни тўла шаклантирмаганимча.

Кизиқ, бир гап Комилжон ака айтгандилар: “Ўғри шогирдим”, деб. Негаки, у кишининг оғиздан чиқкан ҳар бир янги қўшиқни шу куниёк ўзлаштириб олардим-у, айттардим. Баъзиларини устоздан олдин айтиб, телевизорга чиқсан вақтим бўлганди.

– Қўшиқчилек кўйлаш асносида турли фикрлар айтиши, томошабинларга мурожаат қилишига қандай қарай-циз?

– Қўшиқини айтиши керак. У сиёсатчи ёки маърузачи эмас. Бир-икки сўз айтиғани билан қўшиғининг обрўси ошиб қолмайди.</